

Fiskekommunerna

Strömstad-Tanum-Sotenäs-Lysekil-Tjörn-Göteborg-Öckerö
Västra Götalandsregionen

Samråd om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken

Fiskekommunerna

Fiskekommunerna, som består av sju kommuner på Västkusten samt Västra Götalandsregionen verkar för att, i samverkan med berörda intressenter skapa en bärkraftig utveckling av fiskenäringen i vårt område, ett samarbete som startade redan 1995. För Fiskekommunerna har fiskenäring stor betydelse delvis med tanke på sysselsättning med även för att skapa attraktionskraft hos kommunerna för såväl boende som tillresta. Flera av västkustens fisk- och skaldjursprodukter är unika för Sverige, vilket bidrar till att stärka kustkommunernas identitet. Kosterhavets marina nationalpark i norra Bohuslän, med "Sveriges artrikaste marina miljö" är ett annat exempel på havets betydelse för västkusten och som belyser vikten av att vi säkerställer en långsiktigt, ansvarstagande fiskeripolitik.

Grönboken

I grönboken redogörs för vad kommissionen anser är de fem viktigaste strukturella felen i fiskeripolitiken och ställer i samband med det ett antal frågor, vilka vi härmed vill lämna våra synpunkter på.

1. Det djupt rotade problemet med överkapacitet i flottorna

Fiskekommunernas synpunkter:

Överkapaciteten i flottan är fortfarande ett problem där obalansen mellan fiskeflottans storlek och kvotfördelningen hotar visionen om fiskbestånd i balans som en del av den biologiska mångfalden.

Flottkapaciteten, kontroll och styrmedel måste utformas så att det leder till ett hållbart och ansvarstagande fångstuttag. Det är dock viktigt att säkerställa att skrotningskampanjer inte bidrar till att skapa problem eller bristande lönsamhet inom andra fiskeslag. Näringens delaktighet i dessa frågor, både när det gäller att formulera övergripande mål, (nationella, regionala och lokala mål) samt aktiviteter för genomförande, bidrar till att säkerställa effekterna av olika aktiviteter och ökar även förutsättningen för en effektiv och hållbar förvaltning, där målen nås.

2. Vagt formulerade politiska mål som ger otillräcklig vägledning för beslutsfattande och genomförande

Fiskekommunernas synpunkter:

Att säkerställa ett ekologiskt hållbart fångstuttag är en förutsättning för fiskets ekonomiska och sociala framtid. De ekologiska, ekonomiska och sociala målen bör därför formuleras i samklang – så att de styr mot en gemensamt antagen långsiktig vision för det europeiska fisket 2020. Det är viktigt att de övergripande målen för den gemensamma fiskeripolitiken även anpassas och formuleras utifrån regionala och lokala förutsättningar. Detta leder till tydligare mål och kortare beslutsvägar. Samförvaltning är en möjlighet för fastställande och genomförande av förvaltningsmål. Fiskeområden är ett annat exempel som möjliggör ett ökat lokalt inflytande över insatser vilka stödjer och utvecklar näringen i samverkan med närliggande verksamheter.

3. Ett system för beslutsfattande som uppmuntrar till kortsiktigt tänkande

Fiskekommunernas synpunkter:

Ett decentraliserat ansvar, för delar av fiskeripolitiken och genomförandebesluten, till medlemsstaterna och/eller näringens självförvaltning främjar ett långsiktigt ansvarstagande och leder till en effektivare måluppfyllelse. Genomförandet anpassas bättre till specifika regionala

och lokala förhållanden och det skapar delaktighet, engagemang och ansvar för fiskeriförvaltningen. Ett delegerat ansvar förutsätter dock en sammansättning av deltagarna i förvaltningarna och nämnderna så att olika intressen representeras; ex: myndigheter, näring, förtroendevalda och vetenskaplig expertis.

4. Ett regelverk som inte ger näringen själv tillräckligt ansvar

Fiskekommunernas synpunkter:

Det är betydelsefullt att näringen tar ett större ansvar för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken. Ökad delaktighet och ansvarstagande hos de intressenter som berörs av besluten leder till större efterlevnad och bättre resultat vid genomförandet av besluten.

Om näringen ges möjlighet och befogenhet att utveckla de ekonomiskt och tekniskt sett bästa lösningarna inom ramen för de av myndigheterna fastställda målen, och där de kan visa att de bedriver en verksamhet på ett ansvarsfullt och långsiktigt sätt, bidrar detta till att stärka fiskets identitet och regionala/lokala konkurrenskraft.

Samförvaltningen i norra Bohuslän är ett bra exempel på en ekonomisk och ekologisk långsiktig förvaltning där näringen tar ett stort ansvar för förvaltningsfrågorna.

5. Bristande politisk vilja att se till att bestämmelserna följs och låg grad av efterlevnad i näringen

Fiskekommunernas synpunkter:

Lokalt och regionalt ansvar för fiskeresursen påverkar även efterlevnaden av gemensamt satta regler. I dessa sammanhang spelar även den sociala kontrollen en central roll. Lokala initiativ och förslag till utveckling, förenkling och effektivisering av kontrollen kan arbetas fram inom lokala/regionala samförvaltningar och dessa är då anpassade utifrån fiskets förutsättningar eller lokala/regionala förutsättningar.

Kontrollen måste säkerställas så att den blir enhetlig och likvärdig i alla medlemsländer, då skillnader i kontrollen kan undergräva tilltron till systemen och därmed även förutsättningarna för att nå "en kultur som stödjer efterlevnad".

Tillgången till EU-finansiering skulle kunna vara ett incitament för att styra ambitionen för efterlevnad, där en effektiv efterlevnad av kontrollskyldigheterna och tillgången till gemenskapsfinansiering kopplas samman. I praktiken skulle detta innebära att medlemsstater som inte har en effektiv efterlevnad får reducerad gemenskapsfinansiering.

Övriga synpunkter

Ytterligare förslag till förbättring av förvaltningen av EU:s fiske ges i Grönboken.

En differentierad fiskeriodning som skyddar småskaliga kustflottor.

Fiskekommunernas synpunkter:

Ett förslag som beskrivs i grönboken är möjligheten att ha differentierade förvaltningssystem; ett för storskaliga fiskeflottor, där det centrala är kapacitetsanpassning och ekonomisk effektivitet, och ett annat för mindre flottor i kustsamhällen där fokus kan ligga på sociala mål. Fiskekommunerna stödjer utvecklingen av differentierade förvaltningssystem eftersom förutsättningar och frågeställningar skiljer sig så markant åt mellan de olika fiskeslagen. Förutsättningen är centralt satta ramar som ligger till grund för regionalt och lokalt framtagna förvaltningssystem och mål. Förvaltningsorganens sammansättning är viktig i dessa sammanhang där yrkesfisket, myndigheter, förtroendevalda och vetenskaplig expertis (som minst) bör finnas representerade både i de lokala och regionala sammanhangen. En sådan sammansättning genererar styrka och förtroende för grupperna.

Att göra det bästa av vårt fiske

Fiskekommunernas synpunkter: Utkast är förkastligt

Ett förvaltningssystem med landningskvoter är helt orimligt då det leder till utkast, dvs att utmärkt matfisk kastas överbord eftersom den inte är tillåten att landa. Detta system får inte fortsätta – det upprör både konsumenter och fiskare och undergräver förtroendet för myndigheter, åtgärdernas syfte och efterlevnaden. Nya system och lösningar måste tas fram och

utprovas noga så att de uppnår önskad effekt och som samtidigt kan generera ett ökat förtroende för fiskerinäringen hos konsumenten. Näringens deltagande i arbetet med att utforma nya system är nödvändigt eftersom de ser helheten och effekterna av olika åtgärder och regleringar.

Relativ stabilitet och tillträde till kustfiske.

Fiskekommunernas synpunkter:

Relativ stabilitet fastställdes 1983 och innebär att medlemsstaternas andel av varje gemenskapskvot bör vara konstant över tiden.

Idag kan man konstatera flera negativa effekter av systemet då det bland annat orsakar utkast, det minskar fiskerisektorns möjligheter att effektivt utnyttja sina resurser och att införa andra typer av fiske och tekniker. Systemet bör utvecklas så att det på ett effektivare sätt stödjer målfokuseringen och att flexibiliteten inom förvaltningen av GFP inte begränsas.

Ekonomiska incitament där gemenskapsfinansieringens storlek kopplas till kvotandelen, (nerdragen kvotandel ger ökat EU-stöd för att diversifiera fisket) kan vara ett alternativ som möjliggör och ökar ambitionen för utveckling och diversifiering av fiskerinäringen inom medlemsländerna.

Handel och marknad – från fångst till konsument

Fiskekommunernas synpunkter:

Endast en liten del av konsumentpriset går till fiskenäringen. Inom ”Fiskeområden” kan man stödja olika aktiviteter som leder till utveckling av nya försäljningskanaler, ökat samarbete mellan aktörer osv. Det handlar exempelvis om utbildningsinsatser eller att skapa tvärssektoriella ”mötesplatser”. Insatserna kan leda till ökad förädling, spårbarhetsinitiativ, turistsatsningar eller nya samarbetsformer. Här har framför allt det småskaliga fisket, som bidrar till viktig sysselsättning i kustregioner, förutsättning att utvecklas..

Integrering av den gemensamma fiskeripolitiken i ett bredare havspolitiskt sammanhang.

Fiskekommunernas synpunkter:

I en sammanhållen havsförvaltning ingår fisket som en sektor bland många andra (vattenbruk, rekreation/turism, energi osv) vilka skall verka inom ett gemensamt havsrum och vara en del av kustsamhällets utveckling. Fisket kan inte stå utanför - i en egen förvaltning. En integrerad havspolitik möjliggör samordnade aktiviteter inom exempelvis forskning och utveckling, miljö och klimatfrågor, energieffektivisering osv.

Förutsättningar för fisketurismens utveckling är ett annat exempel där en integrerad havspolitik torde förenkla och möjliggöra en samordnad kring olika frågeställningar som exempelvis klassificering, tillstånd m.m..

Kunskapsbasen för politiken

Fiskekommunernas synpunkter:

Vetenskapliga kunskaper och data är avgörande för den gemensamma fiskeripolitiken. Aktiviteter och projekt som främjar olika intressenters delaktighet, engagemang och ansvar för kunskapsbasen är viktiga, dels för att införliva intressenternas kunskaper i de forskningsbaserade rekommendationerna men även för att stärka kommunikationen mellan forskare, beslutsfattare och intressenter. Deltagande och engagemang bör erbjudas på både regional och lokal nivå, genom exempelvis RAC och lokala samförvaltningar.

Strukturpolitik och offentligt ekonomiskt stöd

Fiskekommunernas synpunkter:

Stöden skall bland annat användas som styrmedel för att nå övergripande mål och vara ett verktyg i samband med utveckling eller nödvändiga omstruktureringar av fisket.

Klimatförändringarna kommer troligen att påverka både fiskets och beståndens förutsättningar vilket sannolikt kommer att kräva förändringar även för framtidens fiske, om vi vill värna om att ha marina råvaror som livsmedel även för kommande generationer.

Vattenbruk

Fiskekommunernas synpunkter:

Vattenbruket kommer att få en ökad betydelse i framtiden och här finns stora utvecklingspotentialer. Nationella satsningar kommer att genomföras, där tillsättningen av ett samordnande sekretariat för vattenbrukets utveckling är ett exempel.

Vattenbruket bör integreras som en grundpelare inom den gemensamma fiskeripolitiken och ses som en del i fiskerinäringen. Den kan exempelvis vara en extra inkomstkälla för det småskaliga kustnära fisket. Men vattenbrukets utveckling kan även handla om olika innovativa användningsområden ex. odling av alger eller andra arter för biogas eller gödningsmedel.

Fiskekommunernas avslutande synpunkter

Fiskerinäringen och vattenbruket är en näring i förändring och samtidigt en näring med stora framtidsmöjligheter. Vägen dit kantas av utmaningar, exempelvis bränslepriset, fiskbestånden, klimatförändringar men även av utvecklingsmöjligheter, kanske särskilt för det småskaliga fisket där fisketurism, ökad förädling, vattenbruk och samverkan med andra intressenter är betydelsefulla utvecklingspotentialer.

Det är viktigt att involvera näringen i förvaltningsfrågorna då de kan förstå effekter av olika åtgärder och kan förhindra regleringar som orsakar exempelvis utkast. De kan även komma med förslag till regelförändringar och förenklingar för att utveckla eller diversifiera sina verksamheter i syfte att skapa en bättre lönsamhet utan att fiskeuttaget ökar. Ett exempel på detta kan vara regler för att bedriva ett turistfiske, där regelverket idag är både svårbegripligt och hämmande för näringens utveckling.

En ökad delaktighet i förvaltningsfrågor kommer att ta tid – det handlar om att bygga upp förtroende och kunskap för att skapa samsyn kring en gemensam målbild – det är en process som måste få lov att ta tid.

EU kommissionens grönbok om den gemensamma fiskeripolitiken har identifierat centrala frågeställningar, viktiga för att nå en samordnad fiskeripolitik som på ett bättre sätt tar ansvar för näringen ur ett miljömässigt och samhällsekonomiskt perspektiv. Fiskerinäringens framtid ligger i svaren och lösningarna på dessa frågor – ta vara på olika intressenternas kompetenser både när det gäller att sätta mål och att säkerställa regler och åtgärder för att nå dessa mål..

Fiskekommunerna

Anders Fasth
Ordförande.
Mobilnr: 0708-293843

Ulla Olsson
E-mail: ulla.olsson@fyrbodals.se
mobilnr: 0706-606886